

Základní principy Montessori pedagogiky

1. **Pomoz mi, abych to dokázal sám.** – Tato prosba, s níž se malé dítě obrátilo na Marii Montessori, se stala hlavním krédem její pedagogiky. Úkolem dospělých je to, aby dítě vlastními silami a svým tempem získávalo nové vědomosti a dovednosti, vrůstalo do světa, jenž jej obklopuje.
2. **Respektování senzitivních (citlivých) období.** – Senzitivní období je doba, v níž je dítě obzvláště citlivé a připravené pro získávání určitých dovedností. Dítě v takovém období přirozeně hledá možnosti, jak své schopnosti a dovednosti zdokonalovat (např. batole, jež se snaží chodit, nebo předškolák, jehož začnou zajímat písmenka, a ptá se, co je kde napsáno). Dítě se v takové chvíli učí přirozeně, z vlastní vůle, ba přináší mu to velikou radost. Není-li tohoto období využito, senzitivita se zmenšuje či zaniká. Později se dítě danou věc nebo činnost učí s většími těžkostmi, menší radostí, ba dokonce a žel často pouze z donucení.
3. **Připravené prostředí,** ve kterém se dítě učí, vychází z vývojových potřeb, senzitivního období zájmu a soustředěné pozornosti dítěte. Pomáhá dětem učit se kontrolovat vlastní práci. Jeho součástí je konkrétní výukový materiál i vědomý učitel – průvodce. Vše společně podporuje přirozený zájem dítěte, pomáhá mu zafixovat si správné pracovní návyky i vytvářet svůj vlastní úsudek. Speciálně vyvinuté pomůcky usnadňují pochopení nových jevů, ale také zásadní měrou přispívají k hlubšímu a trvalejšímu uchování nově nabytých zkušeností a vědomostí.
4. **Role učitele jako průvodce** - je v nenápadném vedení a taktní pomoci, neporovnává individuální rozdíly vědomostí a dovedností mezi dětmi.
5. **Práce ve věkově smíšených skupinách** učí děti komunikaci, empatii a ohleduplnosti. V roli pomocníků i prezentátorů si děti ověřují a utužují své znalosti a dovednosti.
6. **Možnost volby** / podle pravidel / učí dítě samostatně se rozhodovat a být odpovědné za své konání.
7. **Koncentrace.** – Má-li dítě přístup k tomu, co v daném období potřebuje, pak je prací zaujato natolik, že je schopno se soustředit intenzivně a dlouhodobě. Koncentrace je základem učení.
8. **Dítě je tvůrcem sebe samého.** – Ačkoliv se dítě vyvíjí v kontaktu s prostředím, z něhož čerpá podněty a ovlivňují jej lidé v blízkém okolí, přesto pouze ono samo určuje, které podněty, jakým způsobem a kdy ovlivní jeho jednání.
9. **Práce rukou / rukama je základem pro pochopení věcí, jevů, rozvoj myšlení a řeči.** – Je třeba vycházet z konkrétních poznání a manipulací s věcmi. Proto se děti v Montessori školách i školách učí vše na názorných pomůckách, které si mohou vzít do ruky / do rukou.
10. **Celostní učení.** – Vzájemné působení tělesných a duševních aktivit se promítá do procesu učení.

Montessori pomáhá dětem využít jejich potenciál.

„Děti jsou upřímné, čisté, zvědavé bytosti, které zvládnou velké věci.“M.M.

Nechme je užívat si svých úspěchů:

- pomocí aktivit v praktickém životě, matematice a jazyka
 - v rozvoji smyslů ve smyslové výchově
 - z malých i velkých objevů, ze zkoumání zákonitostí v kosmické výchově
- pomocí Montessori pomůcek, které jsou propracované, dávají smysl a mají řád.

Základ najdeme v **praktickém životě** - přináší dítěti dovednosti, které mu dávají smysl. Souvisí s každodenním životem dítěte. Umožňuje dětem napodobovat dospělé. Dělat doopravdy reálné činnosti, to je láká a upoutává jejich pozornost. Pomocí aktivit z praktického života si dítě vytváří pocit sounáležitosti a osvojuje základy společenského života. Procvičování praktických činností: umývání rukou, přichystání svačiny, oblékání, zametání, přesívání, nalévání, vaření, skládání, třídění, stříhání, umění si poradit v každodenních situacích. Dítě se tak zdokonaluje v sebeobsluze a tvoří se z něj zdravě sebevědomý a nezávislý člověk. Opakovanou činností dítě podporuje svoji soustředěnost. V období prvních tří let u dítěte probíhá neustálé a velmi intenzivní učení a osvojování dovedností. Co se dítě v tomto období naučí, z toho bude čerpat v budoucnu.

Smyslová výchova rozvíjí a zdokonaluje smysly, a tím u dítěte zvyšuje intelekt. Dítě se učí pomocí ruky a mysli. Procvičujeme rozlišování barev, tvarů, hmotnosti, vytváření posloupnosti, vnímání různých povrchů, materiálů, vůní, či chutí. Zapojujeme smysly – zrak, hmat, čich, chuť, sluch. Cílem smyslové výchovy je dát dítěti možnost získat jasné a vědomé informace z prostředí, díky jeho smyslům, myšlením a tím mu umožnit poznávat okolí a svět hlouběji a přesněji.

Matematické pomůcky rozvíjí u dítěte logické myšlení - počítání, srovnávání, rozlišování. Matematickou mysl mají všechny děti. Vědomě zkoumají matematický řád a pravidla. S čísly se děti seznamují v útlém věku, kdy jsou k tomu nejvíce vnímavé. Tříleté děti se zajímají o sled a řád, tedy, i o číselnou řadu. Díky Montessori matematickým pomůckám se učí počítat snadno a s nadšením.

Jazyk zahrnuje materiály podporující rozvoj řeči, výuku čtení i psaní. Skrze mluvení, psaní a čtení se přirozeně rozvíjí naše dovednost sebevyjádření, způsob jak komunikovat a porozumět, pocity, vnímání, emoce, představy i uvažování. Období citlivé pro jazyk je od 7 měsíců v děloze do 5,5 – 6 let.

Řeč je klíčem k sobě samému i ke společnosti. Umíme mluvit, abychom vyjádřili své potřeby a myšlenky, vedeme dialog, abychom diskutovali, vyprávíme, abychom komunikovali, dělili se o svá poznání a společně je prožívali.

Kosmická výchova - podpora zvědavosti a vrozeného zájmu o přírodu, o věci a místa kolem nich. Chápe člověka jako přirozenou součást, která má svět kolem sebe poznávat, porozumět mu a respektovat ho. Vede děti k pochopení souvislostí, spojení informací do tematických projektů, pomáhá učit se v souvislostech, pochopit řád světa, uvědomit si "své místo".